

PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI
IMHALLEF
ONOR. CHRISTIAN FALZON SCERRI

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 2 ta' Diċembru, 2021

Rikors Maħluf Nru: 496/2021

EXECUTIVE SECURITY SERVICES LIMITED

VS.

CAVENDISH HOTELS LIMITED

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza finali dwar it-talbiet li fadal tal-kumpannija Executive Security Services Limited, wara li din il-qorti, b'sentenza parzjali tal-21 ta' Ġunju, 2021, kienet ċaħdet l-ewwel talba tagħha biex din il-kawża tiġi maqtugħa mingħajr smiġn skont l-**artikoli 167 sa 170 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**;

Dahla

2. B'**rikors maħluf imressaq fil-25 ta' Mejju, 2021**, il-kumpannija attriċi fissret li hija ntalbet tipprovdi servizzi ta' għassa mill-kumpannija mħarrka. Dawn is-servizzi li ġew mogħtija minnha kienu jiswew €43,334.37. Ittenti li l-kumpannija

Cavendish Hotels Limited baqgħet ma fħallsithiex għal dawn is-servizzi u dan minkejja illi hija ntalbet biex twettaq dan il-fħlas f'għadd ta' drabi;

3. Għalhekk billi skont il-kumpannija attriċi s-somma ta' €43,334.37 hija dovuta u dwarha ma kien hemm qatt kontestazzjoni, hija talbet lil din il-qorti biex:

*«1. Tiddeċiedi din il-kawża bid-dispensa tas-smiegħ, għall-finijiet tal-**Artikoli 167 sa 170** tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta).*

*2. Tiddikjara illi s-soċjetà intimata għandha tagħti lis-soċjetà rikorrenti s-somma ta' **tlieta u erbgħin elf tlett mija u erbgħa u tletin ewro u sebgħa u tletin ċenteżmu (€43,334.37)** u dana oltre l-imgħaxijiet kummerċjali sad-data tal-pagament effettiv tas-somma kollha.*

*3. Tikkundanna lis-soċjetà ntimata fħallas lis-soċjetà rikorrenti s-somma ta' **tlieta u erbgħin elf tlett mija u erbgħa u tletin ewro u sebgħa ċenteżmu (43,334.37)** u tawtorizza lill-istess soċjetà rikorrenti tisbanka [sic] kwalsiasi ċedola fl-istess ammont depositat [sic] fl-atti tal-mandati kawtelatorji u jbigħ bis-subasta [sic] kwalsiasi mobbli maqbuda fl-esekuzzjoni tal-mandati u bir-riserva għall-fħruġ ta' mandati esekuttivi għal-fħlas [sic] tad-debitu.*

Bl-ispejjeż kollha, inluži dawk tal-mandat ta' sekwestru, ta' dawn il-proċeduri u inkluz l-imgħaxijiet kummerċjali dekorribbli sad-data tal-pagament effettiv tas-somma kollha kontra l-istess soċjetà intimata, li hija minn issa ngunta għas-subizzjoni.»

4. L-ewwel talba biex il-kawża tinqata' mingħajr smiġh giet miċhuda b'sentenza tal-21 ta' Ġunju, 2021;
5. B'riħet din is-sentenza, il-kumpannija konvenuta ngħatat il-jedd li jekk trid iddañhal risposta maħlufa biex tikkontesta t-talbiet attriċi, iżda hija għażlet li ma ddañhal l-ebda twegħiba u għalhekk waqgħet kontumaċi (ara l-verbal tas-seduta tat-3 ta' Novembru, 2021 f'pagna 28 tal-atti);

6. Waqt l-udjenza tat-3 ta' Novembru, 2021, il-qorti tat l-opportunità lill-kumpannija konvenuta biex jekk trid tagħmel sottomissjonijiet bil-miktub biex tiddefendi ruħha kontra t-talbiet attriċi skont l-**artikolu 158(10) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**, iżda l-ebda sottomissjonijiet bil-miktub ma ġew preżentati mill-kumpannija konvenuta fit-terminu mogħti lilha mill-qorti;
7. Fis-26 ta' Novembru, 2021, il-qorti semgħet is-sottomissjonijiet orali tal-avukat tal-kumpannija attriċi u dakinhar il-kawża tħalliet għas-sentenza għal-lum;

Fatti

8. Stephen Ċiangura bħala rappreżentant tal-kumpannija Executive Security Services Limited stqarr fir-rikors maħluf li l-kumpannija Cavendish Hotels Limited hija midjuna mal-kumpannija attriċi fl-ammont ta' €43,334.37. Biex issostni dan il-jedd ta' kreditu tagħha, il-kumpannija attriċi hemżet mar-rikors maħluf tagħha, rendikont tal-kreditu u tan-numru tal-fatturi individwali li baqgħu ma tħallsux mill-kumpannija mħarrka;
9. Dan il-kreditu favur il-kumpannija attriċi reġa' ġie maħluf minn Stephen Ċiangura quddiem il-qorti waqt is-seduta tat-3 ta' Novembru, 2021;

Konsiderazzjonijiet

10. Il-kawża li għandha quddiemha din il-qorti hija maħsuba biex il-kumpannija konvenuta tiġi ddikjarata u kkundannata tħallas is-somma ta' €43,334.37 għas-servizzi li ġew mogħtija lilha mill-kumpannija attriċi;

11. Minn dak li joħroġ mill-atti tal-kawża jirriżulta li r-relazzjoni ta' bejn il-partijiet hija waħda ta' kiri ta' xogħol u ta' industrija, kif mifhuma taħt l-**artikolu 1623 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta**. Il-ġurisprudenza tagħraf bejn żewġ suriet ta' kuntratti ta' kiri ta' xogħol: dak ta' *locatio operarum* u dak ta' *locatio operis* (ara *inter alia John Andrea Bonnici v. Wisq Reverendu Dun Giuseppe Cauchi et nomine* deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-13 ta' Mejju, 1966 u *Sue Bartolo v. Antoine Vassallo* deċiża mill-Qorti tal-Appell fid-9 ta' Novembru, 2005);
12. Kif jikteb il-**Professur V. Caruana Galizia**, f'paġna 752 tan-noti tiegħu dwar **Lease (Pre-1995)** stampati mill-Għaqda Studenti tal-Liġi,

«The “locatio operarum” may be defined as that contract in virtue of which a person (the lessor) binds himself towards another (the lessee) to perform a certain work or service, for a specified time and in return for a specified salary. The “locatio operis” may be defined as that contract whereby one of the parties (the lessor) binds himself to do a specified piece of work (“opera”), or to have it done for the other party (the lessee) in return for a specified salary.»
13. Fil-każ tagħna, il-qorti qiegħda tifhem li r-relazzjoni ta' bejn il-partijiet għandha mix-xejra tal-*locatio operarum* għaliex ix-xogħol marbut mal-għoti ta' servizz ta' għassa mhuwiex imsejjes fuq opra determinata iżda huwa xogħol marbut ma' servizz li huwa regolat bil-ħin u bil-kwantità;
14. Dan meqjus, il-kumpannija attriċi ressqet rendikont sħiħ li fih jippreċiża s-servizzi li ġew mogħtija mill-kumpannija attriċi lill-kumpannija konvenuta bejn l-2017 u l-2020 u li wħud minnhom baqgħu ma ġewx imħallsa mill-kumpannija konvenuta. lċ-ċifra ta' €43,334.37 imsemmija f'dan ir-rendikont, li għandha titħallas mill-kumpannija konvenuta ġiet maħlufa wkoll minn Stephen Ċiangura darbtejn, fir-rikors maħluf u quddiem il-qorti;

15. Fl-atti ma hemm l-ebda prova li tmeri dan ir-rendikont jew li twaqqa' dak li xehed Stephen Ċiangura. Anzi, għad li l-avukati tal-kumpannija konvenuta dehru waqt il-kawża u għad li l-kumpannija konvenuta ngħatat kemm l-opportunità li ddañhal risposta mañlufa u kif ukoll li tippreżenta nota ta' sottomissjonijiet biex tikkontesta t-talbiet attriċi, hija għażlet li ma tippreżenta xejn;
16. Din in-nuqqas ta' reazzjoni min-naħa tal-kumpannija konvenuta twassal lill-qorti biex taqbel u taċċetta li t-talba tal-kumpannija attriċi biex titħallas is-somma ta' €43,334.37 hija waħda mistħoqqa. F'dan is-sens għalhekk, it-tieni u t-tielet talbiet tal-kumpannija attriċi għad-dikjarazzjoni ta' responsabbiltà u għall-kundanna tal-ñlas ta' €43,334.37 sejrjn jiġu milqugħa;
17. Dwar l-imgħax mitlub mill-kumpannija attriċi, il-qorti tqis li l-kreditu mitlub minnha ġej minn operazzjoni kummerċjali li seññ mal-kumpannija konvenuta bejn is-snin l-2017 u l-2020;
18. Darba għalhekk li din l-operazzjoni kummerċjali nżammet bejn intrapriži wara l-1 ta' Lulju, 2005, allura l-imgħax li jrid jithallas mhuwiex soġġett għad-dispożizzjonijiet tal-**artikoli 1139 sa 1141 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta** iżda huwa soġġett għad-dispożizzjonijiet tal-**artikoli 26A sa 26J tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**, kif dawn ġew emendati bl-**Avviżi Legali tal-2012 u tal-2014** (ara f'dan is-sens ***Blye Engineering Co. Ltd v. Allegro Andante Limited*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Mejju, 2010);
19. Skont il-**Kodiċi tal-Kummerċ (Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta)**, l-interess legali li jrid jithallas bejn intrapriži għandu jkun imgħax sempliċi bbażat fuq rata li tkun ugwali għas-somma tar-rata ta' referenza u għallinqas tmienja fil-mija (8%) (ara **artikolu 26A tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**). Fil-preżent, ir-rata ta' referenza mañruġa mill-Bank Ċentrali Ewropew hija ta' 0,00 %. Jiġi b'hekk, li r-rata tal-imgħax applikabbli f'dan il-każ għandha tkun ta' 8% fis-sena;

20. Illi kreditur jista' jiproċedi bit-talba ta' imgħax għall-ħlas tardiv kontra d-debitur mingħajr ma jfakkar lid-debitur li l-ammont hu dovut (ara **artikolu 26Ċ(2) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**) u l-kreditur ikollu d-dritt għall-imgħax minħabba ħlas tardiv mill-ġurnata li tiġi wara d-data jew wara t-terminu għall-ħlas stabbilit fil-kuntratt (ara **artikolu 26Ċ(3) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**);
21. Minkejja kull liġi oħra, il-perijodu għall-ħlas iffissat f'kuntratt ma jstax jaqbeż sittin ġurnata kalendarja, iżda l-partijiet jistgħu speċifikament jiftiehem dwar perijodu itwal, sakemm din l-estensjoni taż-żmien ma tkunx manifestament inġusta għall-kreditur (ara **artikolu 26Ċ(4) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**).
22. Fil-każ tagħna, il-qorti m'għandhiex tagħrif mill-atti tal-kawża jekk bejn il-partijiet kien hemm miftiehem xi terminu ta' żmien għall-ħlas tas-servizz. Għalhekk fin-nuqqas ta' prova dwar id-data jew it-terminu għall-ħlas, il-qorti tqis li l-imgħax għandu jinħadem skont id-dispiżizzjonijiet tal-*proviso* tal-**artikolu 26Ċ(3) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta** sad-data tal-ħlas effettiv;
23. Fl-añħar nett, il-qorti tagħlaq billi tgħid li hija sejra tastjeni milli tqis it-tieni parti tat-tielet talba tal-kumpannija attriċi għaliex din il-kawża mhijiex il-post fejn għandhom isiru talbiet għall-iżbank ta' flejjes depożitati fl-atti ta' mandati kawtelatorji jew talbiet għall-bejgħ b'irkant ġudizzjarju ta' ħwejjeġ mobbli li ġew maqbuda b'mandati. Talbiet b'hal dawn imisshom isiru fl-atti ta' mandati kawtelatorji u/jew esekuttivi;

Deċiżjoni

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija din il-qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi:

- i. **Tilqa'** t-tieni talba u l-ewwel parti tat-tielet talba tal-kumpannija attriċi u b'hekk tiddikjara u tikkundanna lil Cavendish Hotels Ltd sabiex tħallas lil Executive Security Services Limited, is-somma ta' €43,334.37, b'imgħax sempliċi bit-8% fis-sena, li jibda għaddej skont id-dispożizzjonijiet tal-*proviso* tal-**artikolu 26Ċ(3) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta** sad-data tal-ħlas effettiv;
- ii. **Tastjeni** milli tqis it-tieni parti tat-tielet talba tal-kumpannija attriċi dwar l-iżbank ta' flejjes depożitati fl-atti ta' mandati kawtelatorji u dwar il-bejgħ b'irkant ġudizzjarju ta' ħwejjeġ mobbli li ġew maqbuda b'mandati għaliex dawn huma talbiet li jridu jsiru f'atti ġudizzjarji differenti minn dawk relatati ma' din is-sentenza;

Tordna wkoll li l-ispejjeż kollha marbuta ma' dawn il-proċeduri, magħduda magħhom dawk li jolqtu l-mandat ta' sekwestru kawtelatorju, għandhom jithallsu kollha kemm huma mill-kumpannija konvenuta Cavendish Hotels Limited.

Christian Falzon Scerri
Imħallef

Mary Josephine Musu
Deputat Registratur